Scenario's toekomst Routenetwerken Salland

Kwaliteitsniveau in relatie tot kostenontwikkeling

Historie

Sinds 2019 bestaat Routenetwerken Salland als opvolger van de Recreatiegemeenschap Salland (RGS). De RGS was een organisatie op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en kende bij de opheffing drie deelnemende gemeenten: Deventer, Olst-Wijhe en Raalte.
De RGS was verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de recreatieve fietspaden, het fietsknooppunten- en wandelnetwerk, kanostoepen en parkeer- en picknickplaatsen in de drie gemeenten en de passantenhaven in Wijhe.
De kosten van het beheer en onderhoud werden tot en met 2012 voor de helft gedekt door de deelnemers aan de RGS en voor de helft door de provincie Overijssel. Per 2013 heeft de provincie deze structurele jaarlijkse subsidie beëindigd en is er een financiële overgangsregeling getroffen voor de jaren 2013 t/m 2016.
Het wegvallen van de structurele provinciale subsidie, het ontbreken van een gemeentelijke meerjarige oplossing voor dit financiële verlies, de transformatie van een ontwikkelend recreatieschap naar een beherend recreatieschap leidde tot het besluit om de RGS op te heffen
Bij de opheffing per 1-1-2019 zijn alle eigendommen van de RGS overgegaan naar de gemeenten, die vanaf dat moment het beheer en onderhoud zijn gaan uitvoeren.

Alleen voor de routenetwerken was het belangrijk om het beheer en onderhoud onder te brengen bij één gezamenlijke beheersorganisatie. Voor het fiets- en wandelnetwerk is het namelijk essentieel dat zij als geheel beheerd en onderhouden blijven en niet opgeknipt worden in (losse) delen in de drie gemeenten. Dus ook één loket of aanspreekpunt voor héél Salland. Dit is belangrijk voor het adequaat reageren op (schade)meldingen en het onderhouden van de contacten met partners (o.a. natuur- en landschapsorganisaties, waterschappen, lokale groepen en particulieren).
Op basis van een overeenkomst is Routenetwerken Salland in het leven geroepen, waarbij Raalte de dienstverlenende gemeente is. Het onderhoud in het veld wordt uitgevoerd door Het Groenbedrijf (Deventer).

Routenetwerken Salland zorgt voor het beheer, onderhoud en doorontwikkeling van het fietsknooppuntennetwerk, het wandelnetwerk en de startpunten voor fietsen en wandelen (TIP- en TOP locaties) in Salland (gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte).
Routenetwerken Salland, Twente en Noordwest Overijssel zijn de drie organisaties die verantwoordelijk zijn voor het beheer, onderhoud en doorontwikkeling van de structuren. Samen beheren de routeorganisaties het uitgebreide Overijsselse routenetwerk.

Omvang routenetwerken Salland

Fietsnetwerk:

- 520 route-kilometers
- 150 knooppunten met infopaneel
- 3.100 routeborden
  - inclusief bordjes themaroutes rondje Salland en rondje Deventer
- 1.800 'dragers' waar borden op bevestigd zijn:
  - Kunststof bermplanken
  - Lantaarnpalen en flespalen

Wandelnetwerk:

- 875 kilometer
- 50 startpunten met infopanelen
- 450 keuzepunten
- 3.500 routepalen

Themaroutes

- Sallandpad 130 km
- Sallandse Zandloper 45 km
- Schipbeekpad 26 km (van 90 km)
- Rondje Deventer 35 km

Ontwikkelingen

De routenetwerken ontwikkelen zich landelijk steeds meer tot een basisinfrastructuur voor recreatie en toerisme, maar ook voor de vitaliteit van de eigen inwoners.
Dat is duidelijk gebleken tijdens de coronapandemie. Veel mensen hebben de routenetwerken 'ontdekt' en het gebruik is geïntensiveerd.
Fietsen en wandelen zijn de meest populaire vrijetijdsbesteding en voor de komende jaren wordt een sterke groei verwacht, mede door de e-bike.
Ook de doelgroep ontwikkelt zich: meer vrije tijd, meer actieve ouderen, toenemende behoefte aan kwaliteit en beleving, meer aandacht voor gezond bewegen, ook voor mensen met beperkingen.
Door de toenemende druk(te) op de wegen en paden zullen de routenetwerken een essentiële rol krijgen bij de scheiding van de te onderscheiden gebruikersgroepen, zoals wandelaars, recreatieve fietsers, toerfietsers en scootmobielers.
Daarnaast zal de digitalisering van routeinformatie en databeheer zich sterk ontwikkelen.

Budget vanuit de gemeenten

Op basis van de onderhoudskosten voor het fiets- en wandelnetwerk, die onder de Recreatiegemeenschap Salland (RGS) werden gemaakt, is het jaarbudget voor onderhoud en doorontwikkeling voor Routenetwerken Salland bepaald en vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst.
Het jaarbudget is voor 2019 vastgesteld op € 105.000, waarvan € 45.000 voor personeelskosten en € 60.000 als budget voor uitvoering van het onderhoud en de doorontwikkeling. Hierop is een indexering van toepassing op basis van de jaarlijkse begrotingsindex van de gemeente Raalte.
Het uitvoeringsbudget in het jaar 2022 bedroeg € 62.418 en de verdeelsleutel wordt jaarlijks bepaald op basis van inwoneraantal. In 2022 was de verdeling: Deventer 64,3%, Raalte 24% en Olst-Wijhe 11,7%.

Ontwikkeling uitvoeringskosten 2019-2022

In het vier jarig bestaan van Routenetwerken Salland is gebleken dat de uitvoeringskosten structureel hoger uitvallen dan het beschikbare budget, waardoor er jaarlijks een tekort ontstaat.
Oorzaken zijn onder andere:

- het intensievere gebruik van de routenetwerken;
- de 'leeftijd' van het wandelnetwerk (gerealiseerd in 2013);
- met name het wandelnetwerk is een dynamisch routenetwerk:
    - regelmatig vinden trajectwijzigingen plaats door intrekken van toestemmingen door grondeigenaren, bijvoorbeeld bij verkoop van percelen;
    - realisatie nieuwe routes op basis van ideeën van lokale werkgroepen en organisaties.
- uurtarief van Het Groenbedrijf is vanaf 2020 meer marktconform gemaakt;
- Het Groenbedrijf is scherper geworden op de juiste toedeling van gemaakte uren en kosten aan de opdrachtgevers;
- kostenstijging materialen, met name voor wandelnetwerk.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat Routenetwerken Salland eind 2021 voor het eerst een negatief resultaat noteerde van € 5.568 (te verdelen over 3 gemeenten op basis van inwoneraantal).
Op basis van 2 jaar bestaan van Routenetwerken Salland was nog geen trend waarneembaar in de kostenontwikkeling, waardoor het negatieve resultaat niet was te voorzien.
De kostenontwikkeling is de basis voor een verkenning van de toekomst op basis van 3 scenario's.

Scenario 1 – Begrensd: huidig budget handhaven

- Bij handhaving van het huidige budget (inclusief indexering) zullen de bestaande markeringen en informatiepanelen van de routenetwerken in stand gehouden kunnen worden. Door veroudering van de netwerken zal de kwaliteit van de markering en bebording achteruitgaan.
  Kanttekening daarbij is de staat van het wandelnetwerk, dat bijna 10 jaar oud is en grotendeels bestaat uit eikenhouten palen waarop de markering is aangebracht. Steeds meer palen zijn aan het eind van hun levensduur en raken doorgerot. Vervanging kan niet gegarandeerd worden.
- Er is onvoldoende budget voor routeaanpassingen indien door bijvoorbeeld het intrekken van de toestemming door een grondeigenaar routes moeten worden aangepast. Dit betreft voornamelijk het wandelnetwerk.
- Wensen voor het realiseren van nieuwe routes kunnen niet gerealiseerd worden, tenzij er extern geld beschikbaar is voor realisatie en minimaal 10 jaar onderhoud.
- Geen realisatie van nieuwe TIP-locaties.
- Geen verdere digitalisering van routeinformatie en databeheer.

Scenario 2 – Op orde: huidig uitvoerings- en kwaliteitsniveau handhaven

- Uitvoeren van 'verplichte' routeaanpassingen.
- Geen of beperkte doorontwikkeling routenetwerken (met name nieuwe routetrajecten);
- Geen of beperkte realisatie van nieuwe TIP-locaties.
- Handhaving huidig kwaliteitsniveau betekent op termijn achteruitgang, bij toenemende kwaliteitswensen van de consument.
- Beperkte ontwikkeling met betrekking tot digitalisering van routeinformatie en databeheer.

Schatting extra uitvoeringskosten: 10%

Scenario 3 – Toekomstbestendig: Doorontwikkeling routenetwerken

- Blijven voldoen aan kwaliteitswensen van consument met betrekking tot routebeleving:
  dit betreft o.a. het markeringssysteem en de informatievoorziening.
- Doorontwikkelen van routenetwerken met extra informatie en beleving. Bijvoorbeeld het benutten van de witte achterkant van infopanelen voor lokale informatie en verhalen.
- Nieuwe gewenste ontwikkelingen (met name nieuwe routetrajecten) realiseren.
- Nieuwe TIP-locaties realiseren.
- Doorontwikkeling van de digitalisering van routeinformatie en databeheer:
  door uitgebreider databeheer kunnen routes 'op maat' voor doelgroepen worden gerealiseerd.
- Schatting extra uitvoeringskosten: 25%

Kostenoverzicht – autonoom en per scenario

Autonome kostenontwikkeling - Uitvoering en Personeelskosten 2022-2024

	2022	2023	2024
uitvoering	€ 62.418	€ 65.539	€ 67.505
personeel	€ 48.998	€ 51.448	€ 52.991
Totaal	€ 111.416	€ 116.987	€ 120.496
		(index 5%)	(aanname index 3%)

Kosten uitvoering 2024 per scenario

	2024 - Scenario 1	2024 - Scenario 2	2024 - Scenario 3
uitvoering	€ 67.505	€ 74.256	€ 84.381
		10% extra	*25% extra*
personeel	€ 52.991	€ 52.991	€ 52.991
	€ 120.496	€ 127.247	€ 137.373

Totaaloverzicht 2024 met bijdragen per gemeente

	2024 - Scenario 1	2024 - Scenario 2	2024 - Scenario 3
Deventer	€ 77.447	€ 81.786	€ 88.294
Raalte	€ 29.003	€ 30.627	€ 33.065
Olst-Wijhe	€ 14.046	€ 14.833	€ 16.014
Totaal	€ 120.496	€ 127.247	€ 137.373

De extra kosten die zijn opgenomen voor de scenario's zijn een inschatting op basis van globale kostenontwikkeling zoals die landelijk wordt waargenomen.
Belangrijk hierbij is dat de extra kosten in balans zijn met de realisatie van de uitvoering: op basis van de beschikbare middelen zal uitvoering van onderhoud en doorontwikkeling plaatsvinden.
Dat betekent dat eventueel overschot aan middelen in reserve wordt gehouden of terug zal vloeien naar de gemeenten op basis van artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst.

Januari 2023

Routenetwerken Salland
Paul Kruiper - coördinator
Tel: 06 132 261 14
E-mail: routesalland@dowr.nl

Routenetwerken Salland is een samenwerking van de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte
Bezoekadres: Gemeentehuis Raalte | Zwolsestraat 16 | 8101 AC Raalte
Postadres: Postbus 140 | 8100 AC Raalte